

memòria de la **professió**

COL·LEGI OFICIAL DE METGES DE BARCELONA

MARIA OLIVERAS I COLLELLMIR

La doctora Maria Oliveras i Collellmir va néixer a l'Argelaguer (la Garrotxa) el dia 6 de setembre de 1910 i, per tant, és quasi centenària. Filla d'una família pagesa de can Morató i predestinada a continuar aquest estil de vida, la seva afeció per la natura i els llibres la van dur, a contracor dels seus, a deixar la casa pairal per cursar els estudis de batxillerat, de Magisteri i, finalment, de Medicina a la Universitat de Barcelona, on va començar als anys trenta. En aquella època les dones matriculades a primer curs eren solament poc més del 3% del total. Descartada una primera inclinació per l'Odontologia, cursà tota la carrera de Medicina en aquella cèlebre universitat autònoma, i l'acabà l'any 1938, treballant ja com a metge els darrers mesos de la guerra. Els vencedors no li van reconèixer el pla d'estudis republicà, i va haver de revalidar-los completament l'any 1941. Es col·legià a Barcelona el 18 de desembre del mateix any, que també va ser el del seu casori amb el farmacèutic Narcís Esplugas i Sabater, amb qui va tenir dos fills, l'Albert (1942) i l'Enric (1946); aquest darrer, amb el anys, també serà metge.

Entre 1941 i 1944 treballa a l'Institut Neurològic amb el doctor Ley, al laboratori i a anestèsia. Ho feia alhora en clíniques privades, dedicant-se a les anàlisis clíniques, a les transfusions i al suport quirúrgic. L'any 1944 passa a l'Hospital Clínic, al laboratori del Servei del doctor Gibert Queraltó, i al quiròfan de neurocirurgia del doctor Ley. El 1947 el doctor Robert Macintosh la convida a formar-se en la seva càtedra d'anestèsia a Oxford; hi va amb una beca i aprèn les més modernes tècniques anestèsiques del moment, que tot seguit amplia a Londres. Amb aquest bagatge torna a Barcelona el 1948 i hi desenvolupa una anestèsia innovadora –i també torna a fer anàlisis–, al Clínic i centres privats com la Clínica Dexeus, fins a l'any 1963, quan per excés de feina abandona l'anestèsia, i des d'aleshores es dedica solament a les tasques de laboratori fins a la seva jubilació l'any 1980.

Aquesta metgessa és un exemple de coratge, de vitalitat i de resiliència, i mereix, amb tota justícia, ser la primera dona entrevistada a "Memòria de la professió".

Entrevista a la doctora Maria Oliveras i Collellmir, elaborada a casa seva el 29 de gener de 2007 pel doctor Carles Hervàs i Puyal, seguint els protocols del programa "Memòria de la Professió" del COMB.

La revisió de textos i els comentaris de la redacció són obra del doctor Lluís Guerrero i Sala

La doctora Maria Oliveras ens rep puntualment, a les cinc en punt de la tarda, al seu domicili del carrer Madrazo número 96, 6è. de Barcelona. Un pis petit, endreçat, ple de records familiars. Als seus prop de 97 anys, la doctora Oliveras és una dona menuda, però molt activa, desperta i plena de vitalitat; conserva un sentit de l'humor molt gratificant.

■ **Doctora Oliveras, en nom del Col·legi Oficial de Metges de Barcelona li agraïm molt la seva amabilitat de concedir-nos aquesta entrevista. Vostè, als seus 96 anys, encara és una persona ocupada i ha hagut de consultar la seva agenda per trobar un forat!**

■ Sí, moltes tardes surto o rebo visites. I sí, ja vaig fer els 96 anys i estem al 96 del carrer de Madrazo: ja veu quines coincidències!

■ **Una llarga vida durant la qual vostè s'ha enfrontat a molts obstacles: l'origen humil en un medi rural, l'oposició familiar als seus estudis, les dificultats per la seva condició femenina, la incomprensió quan va triar una especialitat poc valorada, els problemes per compaginar la vida professional i la familiar, etc. Es pot dir que ha estat una dona lluitadora i resistent, que ha sabut vèncer les dificultats amb optimisme, coratge i un xic de tossuderia. Voldríem parlar amb vostè de tot això. Què li sembla si comencem pels primers anys: on va néixer, la seva infantesa...?**

■ Vaig néixer l'any 1910 en una masia, coneguda com el Morató, del terme d'Argelaguer, pertanyent a la gironina comarca de la Garrotxa. Els meus pares foren l'Aleix Oliveras i Ayats i la Lúcia Collellmir i Bassols. L'avi Oliveras era de Santa Pau. Vaig ser la més gran de set germans: quatre noies i tres nois.

■ **Quins records té de la seva vida a pagès?**

■ Des de petita vaig sentir gran afeció per tots els animals, els de casa i els del bosc. Fins i tot intentava agafar algun ocell per domesticar-lo! A l'estiu, com que jo era la més gran dels germans, també era l'encarregada de dur les vaques i els bous a la muntanya, i aquella era una tasca molt feixuga per a una nena. Però mentre vigilava el bestiar aprofitava per llegir llibres que duia d'amagat.

■ **No li deixaven llegir llibres a casa seva?**

■ De cap manera! Me'ls amagaven i fins i tot els cremaven. El meu pare era el secretari de l'Ajuntament i en tenia, de llibres. Però no volien que m'afeccionés a la lectura i a l'estudi; no ho veien bé pel fet de ser una dona, i a més els feia por que això acabés essent una raó per marxar de casa (com ho va ser finalment). Era la més gran i em necessitaven per treballar a la masia.

■ **Com s'ho va fer per superar aquesta oposició?**

■ Cap als vuit o deu anys jo ja tenia clar que no volia fer de pagesa. Vaig pensar que l'única sortida per alliberar-me d'aquell futur era estudiar per ser mestra. Anàvem a escola i la senyoreta es va adonar de la meva decisió i de les dificultats que em plantejaven per dur-la a terme, i va decidir ajudar-me. Jo tenia una tia, germana de la mare, que era monja i vivia a Mataró, en un convent. La meva senyoreta li escrigué explicant-li els meus problemes. La tia Loreto (aquest era el seu nom) es posà en contacte amb els pares i aconseguí que em deixessin anar-me'n amb ella a Mataró.

■ **Quins estudis va fer a Mataró?**

■ Hi vaig anar per estudiar magisteri. Però un cop allà em vaig adonar que hi havia altres noies fent una altra mena d'estudis. La tia monja em va explicar que es tractava del batxillerat, un camí per poder estudiar més endavant altres carreres, com la de metge. Llavors vaig dir: doncs jo també vull estudiar el batxillerat! Em vaig trobar amb una dificultat inicial: jo només tenia dotze anys i fins als catorze no em deixaven matricular a la Normal per iniciar Magisteri. Finalment em vaig matricular lliure a Magisteri i oficial per estudiar el batxillerat. D'aquesta manera vaig poder simultaniejar els dos estudis.

■ **Com era el dia a dia a Mataró?**

■ A Mataró només hi vaig viure vuit mesos; després a la meva tia la destinaren a un convent de Cassà de la Selva i me'n vaig anar amb ella. Tant a Mataró com a Cassà jo era l'única interna seglar, de manera que tenia molt tracte amb les novícies. Em llevava a les sis del matí per anar a missa i després feia molta vida amb la comunitat. Amb elles vaig aprendre a fer les feines domèstiques: cosir, brodar, planxar, etc. Recordo les dificultats per preparar els exàmens: com que a casa i a

l'escola només parlàvem el català, vaig haver d'aprendre el castellà com si fos un idioma nou! A més, moltes coses no les entenia i les havia d'estudiar de memòria, gairebé sense saber el que significaven.

■ **Algun cop tornava a casa dels pares?**

■ Durant les vacances. Però per a mi no eren temps de descans. La mare aprofitava la meua presència perquè l'ajudés en les tasques de la llar: fregar, cuinar, tenir cura dels animals i anar pel poble repartint la llet entre el veïnat. Ella volia que, a més d'estudiar, jo estigués preparada per dur la casa de la mateixa manera que la resta de les meves germanes.

■ **Així va poder continuar els estudis?**

■ Un cop aprovat l'ingrés, me'n vaig haver d'anar a Girona per poder seguir estudiant. El batxillerat el vaig fer per la via oficial a l'Institut, i a la vegada em vaig matricular lliure a la Normal per poder estudiar Magisteri al mateix temps. Durant els sis anys que van durar els estudis a Girona vaig estar interna al Col·legi del Sagrat Cor de Maria, a la plaça de la Catedral, molt a prop de l'Institut, que estava al carrer de la Força, on ara hi ha el Museu de la Ciutat. Allà jo sempre anava amb les novícies: m'aixecava a les sis del matí per anar a missa, menjava amb elles, es pot dir que feia vida de monja. No tenia cap moment d'esbarjo, només llibres amunt i llibres avall. Fins i tot van arribar a pensar que ingressaria al convent! Però no va ser així. Finalment, vaig acabar Magisteri i el batxillerat el mateix any; no em van suspendre mai i fins i tot vaig treure alguna matrícula d'honor.

■ **Un cop aprovat el batxillerat ja va decidir estudiar Medicina?**

■ No. Encara no tenia clar el que volia fer. Curiosament, la meua primera intenció va ser fer de dentista; tot perquè vaig conèixer una noia d'Olot que feia aquests estudis. Però va resultar que en aquells temps per estudiar la carrera de dentista primer havies de fer uns cursos a la facultat de Medicina i després te n'havies d'anar a Madrid, l'únic lloc on es podia cursar Odontologia; a Barcelona no hi havia aquesta especialitat. De manera que em vaig apuntar a Medicina; però quan ja havia fet els dos primers cursos vaig veure que m'agradava, i que anar-me'n a Madrid, lluny de la família, seria molt complicat. I ja m'hi vaig quedar.

El matrimoni Aleix Oliveras i Llúcia Collellmir i els seus fills. La Maria és la segona per la dreta.

■ **La vocació mèdica li va venir per algun avantpassat? Hi va haver algun altre metge a la seva família?**

■ Deien que un germà del meu pare, l'oncle Salvador, havia fet estudis de medicina i que treballava a Barcelona; però jo no el vaig arribar a conèixer mai. Deuria morir jove.

■ **I el metge del seu poble? Algun cop s'hi va fixar en ell per prendre'l com a exemple?**

Maria Oliveras (asseguda, la primera de l'esquerra), en els seus anys d'internat al Col·legi del Sagrat Cor de Maria, de Girona. Can Morató, casa nadiua de la doctora Oliveras. L'Argelaguer (Garrotxa).

■ La veritat és que no. Quan algú es posava malalt venia el metge de Tortellà, però no el recordo especialment. Els de pagès teníem prou bona salut! Ara no li sabria dir cap malaltia greu que haguéssim patit.

■ **De manera que la figura del metge rural no li va influir, però el fet és que decideix estudiar medicina. Això vol dir que es va haver de traslladar definitivament a Barcelona.**

■ Si, és clar.

■ **Des d'un punt de vista econòmic, per a la seva família va representar un esforç el fet d'anar-se'n a viure a una gran ciutat?**

■ Diria que no. Recordo que els primers anys de la meua estada a Barcelona jo estava interna al Col·legi de la Sagrada Família, al carrer d'Avinyó, i com ja tenia el títol de mestra em van encarregar que fes de tutora d'un grup de nens. Això i alguna matrícula d'honor que vaig tenir, ja van ser una mena d'ajut.

■ **Arriba a la facultat de Medicina cap a l'any 1930. En aquella època les noies deuriem ser una minoria.**

■ Vàrem començar catorze noies; de nois crec que n'hi havia uns quatre-cents.

■ **Totes van acabar la carrera?**

■ No, no. Algunes ja van deixar els estudis el primer curs. Després, en acabar tercer, ens van fer un examen de totes les assignatures aprovades els tres primers anys, una mena de revàlida que estava relacionada amb la implantació de la nova Universitat Autònoma de Catalunya. Ens vam presentar molt pocs i vàrem aprovar un deu per cent. Tres noies se'n van anar a estudiar Odontologia a Madrid, de la resta ja només vàrem quedar dues: una altra noia que es deia Pla de cognom, i jo; vàrem ser les úniques que vam acabar la carrera.

■ **Continuava vivint al col·legi del carrer d'Avinyó?**

■ No. Al cap d'un parell d'anys es va inaugurar al Palau de Pedralbes la Residència Internacional de Senyorettes Estudiantes, una institució que depenia de la Generalitat de Catalunya i que dirigia la senyora Maria Solà de Sellarés. Vaig aconseguir una plaça i m'hi vaig traslladar. En aquella residència hi havia noies de tot el món, d'Alemanya, d'Anglaterra, etc., que havien vin-

gut per estudiar l'espanyol i alguna carrera. La veritat és que disposàvem de totes les comoditats, com per exemple un microbús que ens transportava a la Universitat i a les diferents facultats. També venien professors a donar-nos conferències dos o tres cops per setmana. Fins i tot s'organitzaven festivals i també es feia bescanvi d'estudiants amb d'altres països.

■ **Tornant a la facultat de Medicina, quins records guarda, diguem-ne acadèmics, dels primers anys de carrera?**

■ Recordo que l'anatomia ens la donava el professor Salvador Gil Vernet. Jo vaig entrar a treballar en el laboratori de la càtedra per fer disseccions i de seguida em van col·locar d'ajudant per ensenyar tècnica anatòmica a un grup de companys. Després vaig estar tres anys d'interna a la Clínica del professor Agustí Pedro i Pons. Allò ja em va agradar més ja que podia fer pràctiques amb els malalts, les històries clíniques, posar injeccions, passar visita, etc.

■ **Segurament també va ser alumna del professor Agustí Pi Sunyer i dels germans Antoni i Joaquim Trias i Pujol.**

■ Ara que ho diu, sí que els vaig tenir de professors. Però no en recordo res que ara li pugui comentar.

■ **Ara que ha parlat de l'anatomia voldria preguntar-li: quan feien disseccions o en alguna altra ocasió, va notar alguna mena de discriminació pel fet de ser una noia?**

■ No, no, mai. Els nois sempre es van portar molt bé amb nosaltres. Jo era una companya més, ens ajudàvem els uns als altres i prou.

■ **No li feien bromes?**

■ No, més aviat al contrari. Sempre em tenien feina preparada! Em deien: apa Maria, ara et toca a tu!, i jo treballava com tots.

■ **I els catedràtics, li tenien alguna consideració especial, algun detall diferent per tractar-se d'una noia?**

■ No, tampoc. Jo era bona estudiant i no necessitava ajuts!

■ **Pel que ens explica, a vostè la Guerra Civil la va agafar mentre encara estava estudiant la carrera. Quins records té d'aquell període?**

■ Al juliol del 1936 em faltaven encara dos anys per acabar medicina. Malgrat

Equip del laboratori de l'Institut Neurològic Municipal (entre el 1941 i 1944). A la dreta de la doctora Oliveras, el doctor Ricard Roca de Viñals, cap del Servei.

les dificultats, vàrem continuar anant tot els dies a classe. Alguns catedràtics de la facultat havien marxat, però d'altres s'hi van quedar i amb ells continuàrem els estudis. El que va canviar va ser l'allotjament: en esclatar la guerra, a les noies estudiants ens van fer fora del palau de Pedralbes i ens varen instal·lar en una residència masculina del carrer d'Urgell.

■ **Va arribar a fer de metge durant la guerra?**

■ Els darrers mesos. Com que ja tenia el títol oficial, em van enviar a un dispensari per a soldats i milicians, que estava prop del port de Barcelona, i després vaig estar treballant en un laboratori de l'Hospital Militar de Vallcarca. Crec que llavors va començar la meva afecció per l'especialitat de Laboratori! També ajudava als quiròfans de l'Hospital Clínic. Durant la guerra, i també després, a l'època de les restriccions, moltes vegades ens quedàvem sense llum i havíem d'acabar l'operació amb la de les espelmes!

■ **Quan va acabar el conflicte, va tenir algun problema pel fet d'haver estudiat a la Universitat de Barcelona autònoma?**

■ I tant! Resulta que quan va canviar el règim les noves autoritats van decidir que no reconeixien els estudis fets en aquella universitat. Per tant, per poder obtenir el títol de metge ens van obligar a tornar a examinar-nos de to-

tes les assignatures ja aprovades durant els anys de l'autònoma, davant d'un tribunal que va venir expressament des de Madrid. Em vaig examinar un altre cop de catorze assignatures! Per sort vaig superar la prova i l'any 1941 vaig obtenir, per fi, el títol de llicenciada en Medicina.

■ **Un cop va tenir el títol, quina va ser la seva primera feina?**

■ Em vaig presentar a una oposició que van convocar per a unes places de metge de guàrdia a l'Institut Neurològic. Vaig guanyar una plaça i com que la guàrdia es cobria de nit, durant el dia jo treballava al laboratori i a les nits m'encarregava dels malalts i feia les històries dels que ingressaven. El cap del laboratori era el doctor Ricard Roca de Viñals, un home molt enfeinat que també dirigia altres laboratoris fora de l'hospital. Per aquesta raó, moltes vegades jo el substituïa en la seva tasca dins del Servei. Va ser llavors que vaig conèixer dos grans cirurgians que es dedicaven a la neurocirurgia: els doctors Adolfo Ley i Eduard Tolosa. A poc a poc em vaig anar ocupant de les feines que el doctor Roca de Viñals duïa a terme amb els malalts neuroquirúrgics: em van fer responsable de les transfusions dins del quiròfan, i a la vegada em demanaven que durant la intervenció anés controlant el pols, l'estat general del malalt, etc. També vaig acabar per vigilar el postoperatori i posar els injectables.

■ **Quan temps s'hi va estar, al laboratori de l'Institut Neurològic?**

■ Fins a l'any 1944. Però ja abans em vaig voler instal·lar pel meu compte. Un company de curs em va deixar el seu despatx del carrer Bruc per atendre els meus pacients. Vaig deixar de fer guàrdies de nit i vaig compaginar el treball de l'hospital amb les meves extraccions privades. Ben aviat va canviar tot perquè em vaig casar.

■ **Un pas molt important en la vida d'una persona. Ens pot explicar com va anar aquest fet tan transcendent?**

■ Cap a l'any 1941 el doctor Roca de Viñals em va recomanar un farmacèutic, en Narcís Esplugas Sabater, perquè li ensenyés a fer recomptes de les cèl·lules de la sang. Tenia una farmàcia i volia introduir-hi aquest servei. La qüestió és que va començar a venir cada dia al meu laboratori, el tenia sempre al meu costat, demanant si el deixava mirar pel microscopi; era molt simpàtic, seriós... Bé, als cinc mesos ens vàrem casar!

■ **Van fer una gran cerimònia?**

■ No, no; ans al contrari. Feia poc que havien mort un germà del meu marit a la guerra i la seva família encara duia el dol. Per aquesta raó va ser tot molt més discret. Ens vam casar al mes de juny de 1941 a l'Argelaguer, el meu poble; vàrem convidar només pares i germans. El viatge de nuvis ens el va regalar el meu sogre: un mes per Mallorca, Andalusia i Madrid. Per cert, a Madrid hi vaig haver de tornar aviat, un cop casada, per fer el doctorat.

■ **Calia anar a Madrid?**

■ En aquells anys el doctorat només el podies fer a Madrid. Jo hi vaig anar per fer les assignatures prèvies. Recordo que un dels professors que vaig tenir va ser un de molt famós: el doctor Pedro Laín Entralgo.

■ **Va arribar a fer la tesi doctoral?**

■ No, degut al meu treball i obligacions familiars ja no vaig tenir l'oportunitat de preparar-la.

■ **Els fills van arribar aviat?**

■ No van trigar gaire, no. El primer, l'Albert, va néixer l'any 1942. El part va ser a casa nostra, natural; podria dir que sense anestèsia, per bé que cap al final em van deixar ensumar una mica de cloroform per pal·liar els moments de majors molèsties. Al cap de dos

“ Me'ls amagaven i fins i tot els cremaven. El meu pare era el secretari de l'Ajuntament i en tenia, de llibres. Però no volien que m'afeccionés a la lectura i a l'estudi; no ho veien bé pel fet de ser una dona, i a més els feia por que això acabés essent una raó per marxar de casa ”

dies, un altre cop a treballar. No vaig poder allargar més la convalescència perquè no hi havia ningú per fer les extraccions! En realitat, no vaig parar ni dos dies. L'endemà del part ja em vaig fer portar el microscopi al llit per poder fer un hemograma urgent! Al cap d'un parell d'anys vaig patir un avortament. Més tard, l'any 1946 va arribar el segon fill, l'Enric. Aquesta vegada em va substituir el doctor Jaume Coll Sampol durant els darrers quinze dies d'embaràs. Però ni així no vaig poder desconnectar de la feina.

■ **Va haver de continuar treballant malgrat l'embaràs?**

■ Fins al darrer moment! És que ho explico i encara ara em sembla mentida. Jo ja estava fora de comptes i un dia em truca a casa meva el doctor Ley perquè necessitava urgentment el meu substitut, el doctor Coll, per fer una transfusió al malalt que en aquells moments estava operant i que sagnava de forma alarmant. Vaig intentar

localitzar el meu company però no ho vaig aconseguir. Tot seguit vaig agafar les meves eines i cap a la Clínica Gimbernat, on s'estava realitzant l'operació! Quan el doctor Ley em va veure arribar, va dir: “*Vaya por Dios* (sempre deia: *por Dios, hombre, va, va, va...*), *hoy, además de la transfusión, tendremos un parto!*” Vaig fer la transfusió, el malalt es va recuperar i l'operació va acabar satisfactòriament. Al cap d'unes hores, jo tornava a ser a la Clínica per donar a llum al meu fill Enric, en aquesta ocasió sense anestèsia.

■ **O sia, al principi vostè va orientar la seva activitat professional cap al que podríem anomenar l'especialitat d'hemoteràpia, anàlisis clíniques i laboratori.**

■ Si, i ens anava prou bé.

■ **Com s'ho feia per compaginar el seu treball professional amb les tasques domèstiques: dur la casa, tenir cura de la mainada...?**

Participants del curs del Departament d'Anestèsia del Nuffield, a Oxford, l'any 1948. La doctora Oliveras és a la primera fila, la quarta per l'esquerra; el professor Robert Macintosh és a la segona, el segon per l'esquerra.

■ Oh, a casa sempre hi vaig tenir noies que m'ajudaven! Vaig arribar a tenir-ne sis. Com que no existien encara els estris que ara en diuen electrodomèstics, una tenia cura de la roba, una altra de la cuina, després la mainadera, i així, per "especialitats". La veritat és que vaig tenir molta sort amb totes elles. Pensi que jo gairebé ni dormia, perquè moltes vegades les anàlisis les havia de fer de nit ja que durant el dia no tenia temps. Al matí, quan em llevava, apuntava tot el que havien de fer les noies i cada una tenia la seva feina, què s'havia de cuinar, què s'havia de rentar... N'hi havia una només per als nens, el més important. Tot i amb això, malgrat aquest suport, resultava molt pesat, perquè m'havia d'aixecar molt d'hora.

■ **Matinava molt?**

■ Molt! Sap per què? Perquè els malalts esmorzaven a les set del matí, i jo havia de fer les extraccions abans, amb els pacients en dejú. De manera que a punta de dia jo ja feia el recorregut per totes les clíniques.

■ **Com es desplaçava a aquelles hores de matinada?**

■ Amb el meu cotxe. Anava a totes les clíniques amb el meu vehicle. N'he tingut fins a quatre. Sempre corrent amunt i avall. Algun cop em portava el meu home, perquè deia que jo anava massa de pressa!

■ **No deuria ser molt habitual veure una dona conduint un cotxe per Barcelona a quarts de set del matí! Mai la va aturar la policia?**

■ No, al contrari. La gent em saludava! Recordo que un cop vaig tenir un accident amb un tramvia, però no vaig tenir cap més problema.

■ **Hi ha un moment en la seva vida professional en què aquesta fa un gir i decideix entrar en un camp totalment nou, el de l'anestèsia. Expliqui'ns com va anar això.**

■ De fet, tot va començar l'any 1944 quan el doctor Ley va guanyar la càtedra de neurocirurgia de l'Hospital Clínic, i em va cridar per formar part del seu equip. M'hi vaig poder incorporar perquè hi havia una vacant al laboratori de la càtedra del professor Joan Gibert Queraltó. De manera que portava el laboratori del doctor Gibert i a la vegada treballava al quiròfan de neurocirurgia del doctor Ley. Amb aquestes ocupacions em vaig veure obligada

“ Recordo les dificultats per preparar els exàmens: com que a casa i a l'escola només parlàvem el català, vaig haver d'aprendre el castellà com si fos un idioma nou! ”

a deixar el meu lloc a l'Institut Neurològic. Aquesta era la meva situació quan un parell d'anys després es va produir un fet providencial, la vinguda a Barcelona del doctor Robert Macintosh.

■ **Qui era aquest personatge?**

■ Macintosh era un professor anglès, catedràtic d'anestèsia de la Universitat d'Oxford. El van convidar perquè vingues a Espanya a donar unes conferèn-

bació de la tràquea, o la utilització del seu aparell, que li deien l'aparell d'Oxford; malgrat tot, mai no havia pensat a canviar d'especialitat. Però abans de tornar al seu país, el doctor Macintosh li va oferir al doctor Ley la possibilitat de rebre com a alumne d'anestèsia algun metge del servei que estigués disposat a traslladar-se a Anglaterra. Primer, el doctor Ley va pensar en un metge jove, de posició acomodada, que voltava per allà; quan li va presen-

Sopar de la promoció mèdica 1932-1940, l'any 1950. La doctora Oliveras té a la seva dreta el professor Màxim Soriano.

cies i fer demostracions de les noves tècniques que feia servir per adormir els malalts. Crec que també va aprofitar l'avinentsa per anestesiàr un parent del doctor Trueta. Quan va venir a l'Hospital Clínic el doctor Ley li va demanar si volia anestesiàr uns pacients seus, i em sembla recordar que va participar en tres intervencions.

■ **Vostè també hi era, al quiròfan?**

■ Sí. Jo vaig fer el que feia sempre: prenia la pressió del malalt, feia la transfusió, tot el que era propi d'aquell moment i època.

■ **Va ser llavors quan es va sentir atreta per l'anestèsia?**

■ Bé, em van cridar l'atenció algunes coses que aquí no fèiem, com la intu-

tar al doctor Macintosh, aquest li va dir: "No, no, la doctora, que ja sap fer moltes coses!"

■ **De manera que va ser el mateix Macintosh qui la va escollir?**

■ Sí, però quan m'ho van dir li vaig comentar al doctor Ley que jo no tenia diners, que tenia dues criatures petites i que no parlava anglès. Ell s'ho va pensar, i al cap de pocs dies em va dir: "Si t'aconsegueixo una beca, hi aniries?" Vaig respondre que llavors potser m'ho rumiaria. És clar, si m'ho pagaven seria diferent. Total, que al cap d'un temps em diu que dispo de una beca de la Fundació Rockefeller, que m'han concedit pel meu currículum, i que hi puc anar quan vulgui. No vaig tenir mes remei que acceptar-ho.

■ **Quina va ser l'actitud de la seva família?**

■ La veritat és que s'ho van agafar molt bé. El meu marit, que era un bon home, encara em va animar més. Em deia: "Has d'anar-hi, has d'anar-hi per força, perquè és una acció pel bé de la Humanitat! Mentrestant, jo em responsabilitzaré de tota la cura dels nens." Llavors va parlar amb els seus pares i ells van venir a casa nostra amb les seves minyones, i s'hi van instal·lar fins que vaig tornar d'Anglaterra.

■ **Hi va estar molt temps en aquell país?**

■ Gairebé un any.

■ **Va fer el viatge sola?**

■ Sí, jo sola. Era al setembre de 1947. Vaig anar primer de Barcelona a Madrid. Va ser un vol molt dolent, tota l'estona marejada; era un d'aquells avions d'hèlix que anaven fent salts. A Madrid ja vaig agafar un vol directe cap a Londres, em vaig refer una mica i vaig aterrar en millors condicions. Encara faltava la darrera etapa fins a Oxford.

■ **Com va ser l'arribada a un país completament desconegut per a vostè?**

■ Vaig tenir la sort que em va venir a rebre a l'aeroport la secretària d'en Macintosh, que es deia Marjorie Gibson. Encara que jo no parlava anglès i ella no coneixia el castellà, ens enteníem per signes, bona voluntat i amb l'ajut del diccionari: imagini-s'ho. Sempre li he estat molt agraïda perquè tot el temps que vaig romandre a Oxford la vaig tenir al meu costat, i em va ajudar a resoldre molts petits problemes de la vida diària, com per exemple trobar hotel per allotjar-m'hi. Em vaig instal·lar en un que es deia Randolph Hotel, molt a prop de l'hospital on em van destinar, que en deien Radcliffe Infirmary. De tota manera, el problema més gran va ser l'idioma; malgrat anar progressant vaig trigar tres mesos a poder seguir una conversa, i al quart mes ja el parlava.

■ **En què va consistir la seva feina a Oxford?**

■ Com tot era nou i estrany, i havia d'anar per feina, pràcticament em passava tot el dia a l'hospital. Al matí anava als quiròfans i podia veure tota mena d'operacions, principalment de cirurgia general i neurocirurgia. A la tarda, si no n'hi havia, em dedicava al laboratori. És just dir que el professor Macintosh em va tractar amb una gran

“ Vàrem començar catorze noies; de nois crec que n'hi havia uns quatre-cents. [...] Només vàrem quedar dues: una altra noia que es deia Pla de cognom, i jo; vàrem ser les úniques que vam acabar la carrera. ”

deferència: normalment, als estrangers que feien estades a l'hospital només els deixaven entrar als quiròfans a mirar; a mi, en canvi, aviat em van deixar intubar malalts i controlar les intervencions i les anestèsies. També ens donaven classes teòriques d'anestèsia, fisiologia, farmacologia, etc.; tot plegat era un ensenyament molt complet.

■ **Va estar sempre en el mateix hospital?**

■ No. A Oxford hi vaig estar vuit mesos; després me'n vaig anar a Londres, a un hospital infantil. En aquest hi vaig estar dos mesos i mig; em va anar molt bé per aprendre a anestesiar nens petits: ens feien tanta por!

■ **Hi va coincidir amb altres metges catalans?**

■ Del que en tinc millors records és del doctor Trueta. Més d'una vegada vaig anar convidada a sopar a casa seva. També recordo el doctor Montón, que també estava fent els cursos de la càtedra d'en Macintosh i posteriorment va ser cap del Servei d'Anestèsia de l'Hospital de Sant Pau.

■ **En va tenir prou amb els diners de la beca per subsistir?**

■ La veritat és que sí. Fins i tot vaig poder fer estalvis! Em pagaven en dòlars americans, me'ls ingressaven al banc i jo en podia disposar. Al final hi havia uns diners; una part la vaig fer servir per comprar un aparell d'anestèsia amb tots els complementos. Em va costar l'equivalent a unes 90.000 pesetes; la resta va quedar dipositada al banc i encara la vaig aprofitar molt de temps per pagar les comandes que feia de material que m'enviaven i que aquí no trobàvem. Eren uns anys difícils.

L'estada a Oxford va ser un fet cabdal dins la biografia de la doctora Oliveras. Però també cal destacar que el professor Robert R. Macintosh va quedar des de el primer moment captivat per la personalitat i la vàlua de la metgessa catalana. I així es posa de manifest en el curs dels nombrosos viatges que anys després el professor anglès va fer a Catalunya. Macintosh, un home molt meticulós, acostumava a redactar un diari dels seus viatges arreu del món. D'aquesta

Servei de Neurocirurgia de l'Hospital Clínic l'any 1952. Al centre de la fotografia, davant de la monja, el doctor Ley, cap del Servei. La doctora Oliveras és la primera a l'esquerra de la segona fila.

manera recordava els fets viscuts, i el més important, tal com ell mateix diu, li servia per reconèixer aquelles persones que li havien estat presents amb anterioritat. Tot repassant els diaris dels seus viatges a Catalunya, trobem moltes referències de la seva relació professional i d'amistat amb Maria Oliveras. Ja al mes de setembre de 1953, de pas cap a Granada per assistir a un congrés d'anestesiòlegs, Macintosh passa uns dies a Barcelona i aprofita per trobar-se amb la doctora Oliveras i altres companys, com els doctors Josep Miguel i Dionís Montón, que el conviden a un sopar.

Però encara fou més important el viatge que va fer al març de 1961, amb motiu de l'homenatge que li oferí l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i de Balears, que l'anomenà Membre d'Honor. En aquella ocasió, el matrimoni Esplugas-Oliveras va formar part de la comissió encarregada de donar-li la benvinguda al mateix aeroport del Prat. Durant els dies que Robert R. Macintosh va estar a Barcelona, la doctora Oliveras el va acompanyar a visitar diverses clíniques i fins i tot el professor va utilitzar l'aparell que la doctora havia importat del seu país per fer l'anestèsia en una operació de gastrectomia. També el van convidar a un sopar al domicili del matrimoni Esplugas, una trobada en la qual també hi foren presents el matrimoni Ley i els senyors Craig i Grant-Robertson, del British Council, la institució que va patrocinar el viatge d'en Macintosh. Finalment, van coincidir en el gran sopar d'homenatge que tots els anestesiòlegs de Catalunya li van oferir. Com a mostra del gran respecte i consideració que el professor d'Oxford manifestava a la doctora Oliveras, en el seu diari deixà escrit: "Quan vaig estar a Barcelona l'any 1946, al doctor Adolfo Ley li resultava enormement incòmode haver de dur a terme pràcticament totes les intervencions de neurocirurgia amb anestèsia local. Quan va veure la possibilitat de practicar-les sota anestèsia general, em va demanar d'ensinistrar i formar la Maria Oliveras, que era l'encarregada de les anàlisis clíniques. Vaig quedar tan impressionat per l'entusiasme i les dificultats d'en Ley, així com de les qualitats de la Maria Oliveras, que vaig fer quelcom que mai havia fet fins aleshores, tot i que en aquesta ocasió el resultat va ser molt satisfactori: malgrat que pràcticament

“ Durant la guerra, i també després, a l'època de les restriccions, moltes vegades ens quedàvem sense llum i havíem d'acabar l'operació amb la de les espelmes! ”

D'esquerra a dreta: el matrimoni Narcís Esplugas - Maria Oliveras, amb Robert Macintosh en un sopar ofert al professor anglès amb motiu d'un viatge que va fer a Barcelona l'any 1961.

no coneixia una paraula d'anglès, ho vaig arreglar tot perquè pogués anar sis mesos a Oxford. Al llarg de la seva estada a Oxford, pràcticament va estar tot el temps amb els anestesisistes del Departament de Neurocirurgia. Prova del seu entusiasme fou el fet de deixar el seu fill de divuit mesos a Barcelona durant tot aquest període. Va demostrar ser una persona intel·ligent i treballadora, que va treure molt de profit de la seva estada. El doctor Ley em va comentar que des de la seva tornada a Barcelona, s'havia tret un gran pes de sobre, per no haver de preocupar-se de l'anestèsia. Ella ha limitat la seva activitat professional al costat d'en Ley.”

■ Doctora Oliveras, li prego que disculpi els meus aclariments d'aspectes que vostè, per la seva modèstia, no ens hagués explicat. Quan va tornar d'Anglaterra?

■ Al mes de juliol de 1948. Aquesta vegada vaig fer escala a Suïssa, i després, directe a Barcelona. A l'aeroport ja m'esperava el meu marit i el doctor Ley. Ah! I un senyor de la duana que em va facilitar tots els tràmits per poder entrar el material que duia. Probablement era un conegut del doctor Ley i em va ser de molta utilitat; en aquells temps tot eren dificultats i amb aquest funcionari tot va anar com una seda.

■ Com la van rebre els seus fills?

■ Imagini-s'ho, després de gairebé un any d'estar fora de casa, essent tan menuts! El petit, que llavors tenia uns

dos anys, en compte de dir-me “mare” em deia “la senyora de l'avió”! M'ho va dir durant molt de temps, suposo que fins que va comprendre que jo era la seva mare de veritat...

■ Com va continuar la seva vida quan va tornar a Barcelona?

■ Doncs vaig tornar a treballar d'analista i d'anestèsista. Al principi anava amb el doctor Ley, d'anestèsista de neurocirurgia, però aviat altres cirurgians es van assabentar que hi havia una persona que feia bé les anestèsies perquè n'havia après a l'estranger amb un bon mestre. A Barcelona solament hi havia dos o tres metges que es dediquessin a l'anestèsia com a ocupació habitual. Per aquest motiu aquests cirurgians em van començar a demanar que els adormís els malalts més complicats, i així vaig començar a treballar amb un ginecòleg, el doctor Santiago Dexeus, i un traumatòleg, el doctor Santos Palazzi. Però com que jo els deia que només em cridessin per als casos difícils, passava que hi havia dies que, segons ells, tots els malalts eren complicats!

■ Aquella època va representar una millora dels seus ingressos econòmics?

■ Sí, es clar, però tingui en compte que jo no cobrava ni cinc de l'hospital. Vivíem de la feina del laboratori i de les anestèsies que feia privadament, a les clíniques. En conjunt, la tasca solia ser molt pesada, sobretot els parts i les urgències. Cada dia n'hi havia una, si no era a la nit era de dia. Em cridaven, i jo agafava el meu aparell, perquè cal tenir en compte que llavors t'havies de dur el teu aparell, i cap a la clínica. Va arribar un moment en què ja no donava l'abast per compaginar la feina del laboratori i el treball d'anestèsista.

■ Com ho va solucionar?

■ Vaig haver de deixar part de la feina a d'altres companys. La cosa va anar de la següent manera. Un cosí meu, el doctor Joan Oliveras Farrús, que era de Les Planes d'Hostoles, un poble prop d'Olot, ja em feia d'ajudant gairebé des que va acabar la carrera. Un dia, el

doctor Dexeus em va cridar per fer una anestèsia i jo no hi podia anar. Llavors li vaig enviar al Joan Oliveras. Al principi li va saber una mica greu el fet que jo no hi pogués anar, però de seguida va veure que el Joan també ho feia molt bé i ja van continuar treballant junts tota la vida. El doctor Oliveras ha arribat a ser el cap d'anestèsia de la Maternitat i de la Clínica Dexeus.

■ **El doctor Oliveras ha estat el seu únic deixeble?**

■ No. També va treballar molt amb mi el doctor Antoni Castells Cirera. Aquest estava fent l'especialitat de psiquiatria, però quan li vaig oferir el lloc d'ajudant ho va acceptar encantat i es va passar definitivament a l'anestèsia. Quan l'any 1963 vaig deixar la feina d'anestèsista, el doctor Castells va continuar treballant amb el doctor Santos Palazzi i amb el doctor Ley. El doctor Castells, malauradament, va morir ja fa uns anys.

■ **Segons m'ha explicat abans d'iniciar l'entrevista, el doctor Antoni Castells i Cirera havia nascut a Moià (Bages) l'any 1925, i morí a Barcelona el 1995, i va ser un bon professional. Doctora Oliveras, a nivell institucional i científic, va tenir alguna participació, per exemple, amb la Societat Catalana d'Anestesiologia?**

■ Molt poca. De totes maneres, quan l'any 1953 van demanar signatures per crear l'Associació Catalana d'Anestèsia, dins de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques, jo vaig ser una dels anestèsistes que van signar amb convenciment. Quan van celebrar els cinquanta anys em van lliurar una placa de membre fundadora. Però jo no era de donar conferències!

“ Per poder obtenir el títol de metge ens van obligar a tornar a examinar-nos de totes les assignatures ja aprovades durant els anys de l'autònoma, davant d'un tribunal que va venir expressament des de Madrid. ”

■ **És sorprenent que amb la seva formació i capacitats arribés un moment en que vostè deixés de fer d'anestèsista?**

■ Potser sí, però compregui que tenia un excés de feina i no podia amb tot. Va arribar el moment d'escollir i vaig continuar amb el laboratori; dintre de tot, era una feina menys pesada i que em permetia dedicar-me una mica més a la casa i la família.

■ **Així, el laboratori ha estat la seva única activitat professional a partir de l'any 1963?**

■ Exactament. Fins que vaig fer setanta anys i vaig decidir jubilar-me.

■ **Aleshores, què va fer amb el laboratori?**

■ El vaig traspasar a un altre metge. Com acostumo a dir, vaig deixar de fer de metge, i prou! Fins avui.

■ **Algun dels seus fills ha seguit la vocació mèdica?**

■ He tingut dos fills, l'Albert i l'Enric. Només un, l'Enric, ha estudiat Medicina. És el cap de cardiologia de l'Hospital de Bellvitge.

■ **No s'ha dedicat a l'anestèsia. Amb l'experiència d'haver viscut fins a quin punt l'exercici d'aquesta especialitat li ocupava a vostè gairebé totes les hores del dia, potser li va semblar una especialitat massa dura, massa absorbent...**

■ No ho sé. No n'hem parlat mai; va anar així.

■ **Ens podria explicar els canvis que ha observat al llarg de la seva vida en la pràctica de l'anestèsia, perquè vostè ha conegut realment els inicis d'aquesta especialitat a casa nostra. Quins records conserva d'aquells primers temps?**

■ Quan vaig començar no existia l'especialitat d'anestèsia, ni era una dedicació valorada, de manera que qualsevol estudiant, infermera i fins i tot la monja del quiròfan es podia fer càrrec d'aquesta feina. Es clar que una anestèsia és feia amb pocs mitjans. Llavors encara no es feien anestèsies amb intubació traqueal, tot es feia amb una mascareta que es posava a sobre de la cara i els malalts s'adormien amb èter o cloroform. Però en neurocirurgia hi havia un altre problema: aquesta tècnica no es podia fer perquè el camp operatori estava en el cap! De manera

1

2

3

1. Aparell d'anestèsia EMO importat per la doctora Oliveras.
2. i 3. Dos aspectes del laboratori de la doctora Oliveras, en els anys seixanta.

que aquestes operacions començaven fent anestèsia local de la pell i després es continuava sense anestèsia. Era esgarriós! Molts malalts estaven conscients, tenien dolor i sentien veus i sorolls. La majoria es xocaven, llavors li dèiem al cirurgià que aturés la intervenció i procuràvem reanimar el pacient amb transfusions o sèrums, augmentant la volèmia. Eren operacions inacabables, a vegades de més de deu hores. Tot i amb això, per a mi, els malalts més difícils eren els nens; el més petit que vaig anestesiar em sembla recordar que tenia uns set mesos. Com que no teníem altres mitjans, fèiem l'anestèsia amb conyac! Mullàvem una gasa amb el licor i els hi donàvem perquè l'anessin xarrupant, fins que es quedaven endormiscats. La veritat, cada vegada que em tocava un d'aquests pacients, la nit abans ja no dormia.

■ La situació canvià radicalment quan va tornar d'Oxford.

■ Si, aleshores ja va ser una altra cosa. Vaig tenir la sort de poder portar d'Anglaterra dos aparells d'anestèsia pagats amb els diners de la beca: un inhalador del model Oxford, el que havia creat en Macintosh, i un aparell d'anestèsia EMO, que també l'havien fabricat a Oxford (EMO eren les inicials dels noms dels dos metges que l'havien dissenyat, els doctors Epstein i Macintosh, i del lloc on es fabricava, la ciutat d'Oxford). Amb aquests aparells ja vaig poder fer anestèsies amb oxigen, èter i protòxid de nitrogen. També vaig importar material d'intubació i medicaments: barbitúrics i curarina, un relaxant muscular. Amb tot això ja feia anestèsies amb intubació traqueal. Malgrat tot, al principi no podia relaxar els malalts amb la curarina i els havia d'intubar aprofundint molt l'anestèsia; la raó era que els neurocirurgians volien que el malalt respirés espontàniament, per poder detectar així alteracions del ritme respiratori, la qual cosa els indicava que estaven tocant llocs perillosos de l'encèfal.

■ Com era un procediment anestèsic habitual?

■ Començava per posar anestèsic local al nas i a la gola, i immediatament feia la inducció per via intravenosa amb un barbitúric; com que el Pentothal encara no estava comercialitzat, fèiem servir un que en deien Narcovenol. Amb el barbitúric el pacient es quedava sense respirar, aleshores aprofitava aquell

“ Al cap de dos dies, un altre cop a treballar. No vaig poder allargar més la convalescència perquè no hi havia ningú per fer les extraccions! En realitat, no vaig parar ni dos dies. L'endemà del part ja em vaig fer portar el microscopi al llit per poder fer un hemograma urgent! ”

moment per fer la intubació traqueal. Normalment la feia pel nas, perquè els tubs eren massa tous i si els introduïa per la boca es podien doblegar, sobretot en les intervencions per extirpar tumors situats a la fossa posterior, ja que en aquests casos els malalts els col·locàvem asseguts i amb el cap flexionat sobre el pit. Sempre posava una gasa per taponar l'entrada de la tràquea, perquè els tubs no tenien balonet per a pneumotaponament. Després ja començava l'anestèsia amb una barreja d'oxigen i èter amb l'aparell d'Oxford, sempre a concentracions baixes. Procurava mantenir els pacients en un grau d'anestèsia molt superficial, i així es despertaven al cap de pocs minuts de tancar l'administració d'èter. A vegades durant la intervenció els donava una mica d'analgèsic, el Metasedin, per controlar el dolor. Al final de l'operació, els hi aspirava les secrecions i els hi treïa el tub nasotraqueal, sempre quan el malalt ja havia recuperat gairebé la consciència. A vegades els posava un tub de Mayo a la boca perquè respiressin millor i després els acompanyava fins a la seva habitació.

■ Les noves tècniques anestèsiques van millorar el resultat de la cirurgia?

■ Crec que sí. Pensi que a partir de llavors els malalts s'estaven totalment quiets, ja no sentien dolor i això feia que sagnessin molt menys. Ja no es xocaven com abans i no calia fer tantes

transfusions. També es van començar a aplicar tècniques que abans no s'havien fet mai. Recordo que, durant uns anys, varen desenvolupar una tècnica molt complicada que se li deia el mètode de la “hivernació”.

■ En què consistia aquest procediment?

■ Es tractava de baixar la temperatura corporal del pacient per aconseguir un cert grau d'hipotèrmia i d'hipotensió. D'aquesta manera el teixit cerebral sagnava menys i el cirurgià treballava en un camp operatori més net. Per assolir la hipotèrmia del malalt, un cop adormit i intubat el cobríem amb bosses de gel i fèiem servir ventiladors perquè la temperatura li baixés més de pressa, i quan el cirurgià ens deia que anava a tancar, llavors s'havia de tornar a escalfar el pacient i posar-lo a la temperatura i tensió normals perquè pogués veure si sagnava algun vas i poder realitzar una bona hemostàsia. Tot plegat allargava molt les operacions, i ja n'eren prou de llargues!

■ Qui s'encarregava del postoperatori? Perquè llavors encara no s'havien creat les unitats de reanimació...

■ No. No existien sales de despertar, ni reanimació, ni res. Ho feia tot jo mateixa. Quan s'acabava la intervenció jo acompanyava el malalt fins a la seva habitació i m'hi quedava fins que el veia despertar i estabilitzat de constants. Llavors podia marxar tranquil·la.

■ De la seva activitat com a analista, en recorda algun fet a destacar?

■ La veritat és que no. Fa uns anys ens vam canviar de pis i vaig llençar tot el meu arxiu. I això que tenia totes les anàlisis arxivades! Jo treïa còpia de tots els resultats i els guardava en lligalls de diferent color, per tal de trobar ràpidament els que havia fet al Clínic, els de la Clínica Dexeus i els que havia fet a casa. Aquesta circumstància em va permetre, fins i tot, ajudar una antiga pacient que em va demanar si tenia còpia d'una prova que li havia fet feia anys i que ella havia perdut; li

La doctora Oliveras rep el diploma de Col·legiació Honorífica de mans del doctor Ramon Trias Rubiès, amb motiu de la seva jubilació, l'any 1984.

“ Com que jo els deia que només em cridessin per als casos difícils, passava que hi havia dies que, segons ells, tots els malalts eren complicats! ”

1. María Oliveras i el seu espòs Narcís Esplugas, l'any 1989. 2. La doctora Oliveras acompanyada de la seva família, el 2008.

calia per a presentar-la en un judici molt important. Com que jo la tenia al meu arxiu, amb permís judicial, vaig aportar el volum relligat on hi constava, perquè el Tribunal pogués fer les seves comprovacions. Va guanyar el judici i encara em van felicitar per l'ordre en què ho tenia tot. Però ara ja no guardo res, ja ha passat molt de temps i no cal.

■ **Bé, doctora Oliveras, hem de felicitar-la per la seva memòria i la seva vitalitat. Quin és el seu secret per tenir longevitat i qualitat de vida?**

■ Oh! Faig gimnàs cada dia. No he estat mai malalta, la meua salut sempre ha estat bona. Bé, una vegada sí que vaig tenir un ensurt. Coincidint amb la menstruació vaig tenir un gran episodi hemorràgic i em van diagnosticar un fibroma de matriu. Al cap d'uns mesos em van operar i em van practicar una histerectomia, amb annexectomia i apendicectomia, en un sol temps. Fins i tot hi em van haver de fer una transfusió. En el postoperatori vaig tenir una febre molt alta que no baixava ni amb antibiòtics. Va arribar el dia de Nadal i jo em trobava molt malament; llavors vaig telefonar al doctor Pere Farreras Valentí, que tot i ser dia de festa em va venir a veure, em va visitar i em va diagnosticar una al·lèrgia als medicaments. Me'ls va fer deixar i tot va ser retirar els antibiòtics, i em va marxar la febre. Mai més no he tingut res d'importància.

■ **Actualment amb què es distreu? Quines afeccions té?**

■ La lectura. Cada tarda llegeixo *La Vanguardia*; ho faig sempre, cada dia

de dalt a baix. Em solen preguntar perquè llegeixo tant. Miri, sempre m'ha agradat molt llegir, encara que actualment ho limiti al diari. Ja li he dit que quan era petita els meus pares fins i tot m'amagaven els llibres. La veritat és que em distreu molt i estic al dia del que passa.

■ **La seva família també la deu tenir entretinguda... Té néts?**

■ Sí, tinc dos néts. M'ho passo bé amb ells i no em donen feina. Els caps de setmana, des del divendres, me'n vaig amb els fills i torno el diumenge a la tarda. Estem junts els caps de setmana, visc el caliu de la família i em distrec.

■ **Doctora Oliveras, ha estat un plaer poder mantenir aquesta conversa amb vostè i li donem les gràcies en nom del Col·legi Oficial de Metges de Barcelona i de tots els companys per haver-nos permès entrevistar-la per a "Memòria de la professió". Li he de dir que, personalment, com a anestesista, m'he pogut identificar molt amb vostè i m'he imaginat els problemes amb què es va haver d'enfrontar i encara admiro més el seu coratge i la seva decidida voluntat per superar-los. Li desitgem que conservi aquesta força i aquest ànim encara durant molts anys!**

Decidir la dedicació a la medicina quan la quasi totalitat dels companys són d'un altre gènere exigeix una dosi alta de determinació, que solament alguns esperits ardits poden tenir. María Oliveras i Collellmir la va tenir. Una dona aparentment fràgil, però de gran entesa, intel·ligent, coratjosa, intrèpida en ocasions, tenaç, innovadora i discreta, va ser una de les pioneres de l'anestèsia del nostre país, i de les anàlisis clíniques. La trajectòria professional de la doctora Oliveras cal entendre-la dins d'un context temporal, social i científic per reconèixer la vàlua d'un recorregut actualment anònim, però amb una dimensió mèdica considerable.

La invisibilitat social de la dona metge en el passat és tan evident com injusta, i aquestes pàgines de "Memòria de la professió" pretenen posar, negre sobre blanc, l'indiscutible mèrit d'una metgessa amb una dilatada vida que li ha permès participar de forma substantiva en l'evolució de la professió i d'algunes especialitats

Signatura de la doctora María Oliveras.

**COMISSIÓ DE MEMÒRIA
DE LA PROFESSIÓ**

Coordinadors

Dr. Francesc M. Domènech i Torné

Dr. Lluís Guerrero i Sala

**EL LECTOR INTERESSAT TAMBÉ PODRÀ TROBAR
AQUESTA I ALTRES ENTREVISTES A LA PÀGINA WEB
www.comb.cat/memoriadelaprofessio**

**COL·LEGI OFICIAL DE METGES
DE BARCELONA
SERVEI D'INFORMACIÓ COL·LEGIAL
JUNY-OCTUBRE 2009**

